

Na rynku można spotkać ponad 230 gatunków i odmian pnączy. Liczba ta dzięki działaniom hodowców stale wzrasta. Nie wszystkie nadają się jednak jako „pnącza ekranowe”, głównie ze względu na duże wymagania co do wilgotności i jakości gleby oraz małą mrozoodporność. Opisanie w dalszej części pnączy tworzą grupę roślin, która zdecydowanie najlepiej sprawdziła się i sprawdza na tym froncie. Opinia ta oparta jest na inwestycjach w Polsce i innych krajach mających zbliżone warunki klimatyczne. Istnieje również spora grupa gatunków roślin pnących, która powinna dostać w najbliższym czasie swoją szansę, a przede wszystkim: powojniki (Clematis), które powoli stają się polską specjalnością, wiciokrzewy (Lonicera) oraz winniki (Ampelopsis).

Najlepsze pnącza

Winobluszcz pięciolistkowy (Parthenocissus quinquefolia) - to bardzo silne pnącze najbardziej rozpowszechnione w naszym kraju. Zawdzięcza to pełnej mrozoodporności i dużej tolerancji na niedobór wilgoci. Odmiana „murowa” różni się od podstawowej tym, że wąsy czepne tworzą również przyłgi. W praktyce oznacza to, że jest w stanie samodzielnie porastać chropowate powierzchnie pionowe, nawet bez wsparcia w postaci dodatkowych podpór. Dobrze rośnie zarówno na stanowiskach słonecznych jak i w półcieniu. Jesienią przez okres kilku tygodni liście pięknie się przebarwiają. Kolejną istotną zaletą jest jej odporność na choroby. Dobrze znosi zanieczyszczenia, a przede wszystkim roztwór soli w pasie drogowym. Przyrasta nawet do 4 m rocznie, osiągając maksymalną wysokość 20 metrów. Można powiedzieć, że pnącze to jako jedyne zdało egzamin na piątkę i to w całym kraju. Na inwestycjach, gdzie zgodnie z rozsądnym projektem dokonano prawidłowych nasadzeń i gdzie przez pierwsze sezony wegetacji roślin przywiązywano wagę do ich pielęgnacji, prawie zawsze działania te doprowadzały do sukcesu. Jako jedyna tworzy obecnie na polskich ekranach akustycznych zwarte

Pnącza na ekranach akustycznych cz. III

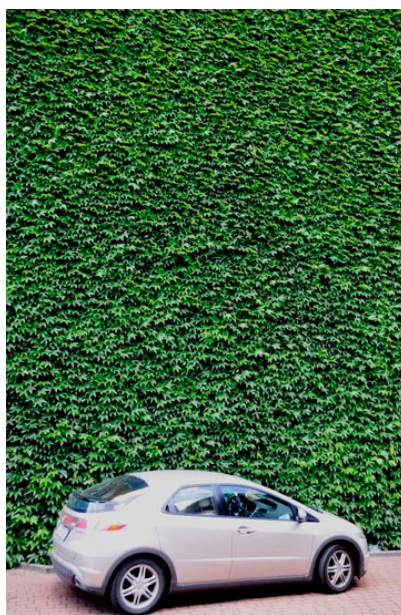
Utworzono: piątek, 28, październik 2011 09:43 Przemysław Czaja

---

zielone powierzchnie, często w 100 procentach pokrywające ich metraż, zarówno po stronie akustycznej (wewnętrznej) jak i zewnętrznej.

Winobluszcz trójklapowy (*Parthenocissus tricuspidata*) – to idealna roślina do naszych celów, z jednym wyjątkiem - należy stosować ją w cieplejszych regionach zachodniej Polski ze względu na możliwość przemarzania w czasie ostrzejszych zim. Posiada piękne liście, charakteryzujące się błyszczącą jasnozieloną barwą. Ma najsilniejsze przyłgi ze wszystkich roślin pnących, dzięki którym bardzo pewnie przywiera do niemal każdej powierzchni. Jesienią liście przybierają szkarłatny kolor. Dorasta do wysokości 20 m, rocznie przyrastając średnio około 2 m. Bardzo dobrze rośnie w miejscach słonecznych, akceptując również w pełni stanowiska półcieniste. Z powodzeniem toleruje większość przeciętnych gleb. Ze względu na swoje zdolności pnące jako pierwszy pojawił się we wszystkich specyfikacjach bez rozróżnienia stref mrozoodporności w Polsce. Wiele sadzonek nie przeżywało w związku z tym pierwszej i drugiej zimy. Przy korzystnych warunkach stworzył wiele zielonych powierzchni, przy odpowiednim zastosowaniu i właściwej pielęgnacji może stać się podstawową rośliną pnącą na ekranach w Polsce. Istnieje wiele odmian różniących się nieznacznie między sobą wyglądem i cechami. Zdecydowany nacisk w naszej strefie klimatycznej kładzie się na wyhodowanie odmiany jak najbardziej odpornej na niskie temperatury. Wśród nowych odmian swoją mrozoodpornością wyróżnia się odmiana „Korea”.

Winorośl pachnąca (*Vitis riparia*) to absolutnie mrozoodporna roślina, odporna na roztwór soli i zanieczyszczenia komunikacyjne. Aby szybko i sprawnie pokryła powierzchnię ekranów, należy zapewnić jej dodatkowe podpory. Pnącze wykorzystuje przy ekspansji wasy czepne. Ze względu na małe wymagania glebowe może być rewelacyjnym sojusznikiem na froncie zieleni. Lubi stanowiska słoneczne (południowe i południowo zachodnie) jesienią przebarwia się na żółto-złoty kolor. Owoce winorośli pachnącej w postaci małych kiści winogron stanowią bardzo atrakcyjny pokarm dla ptaków. Dorasta do wysokości 12 metrów, a roczne przyrosty osiągają nawet ponad 3 metry. Poszczególne pojedyncze pędy winorośli poszukując właściwego kierunku rozwoju dla całej rośliny, potrafią rosnąć kilkanaście centymetrów na dobę. Roślina ta była zdecydowanie za rzadko sadzona przy ekranach akustycznych, trudno jednoznacznie stwierdzić dlaczego taka sytuacja miała miejsce. Koniecznie należy dać jej kolejną szansę. Wydaje się, że jest to idealna roślina do tego typu rozwiązań, potrzebuje tylko mądrego klucza do zastosowania. Cały czas trwają prace nad stworzeniem nowych odmian. Ostatni dość spektakularny sukces to winorośl „Zilga” - bardzo mrozoodporna pnącze o dużym przyroście rocznym sięgającym ponad 4 metry. Cechą charakterystyczną tej odmiany są bardzo duże liście przebarwiające się jesienią na żółto-różowo, oraz liczne smaczne owoce.

Dławisz okrągłolistny (*Celastrus orbiculatus*) to pnącze praktycznie bez słabych punktów. Całkowicie mrozoodporne, dobrze tolerujące roztwory soli i zanieczyszczenia. Akceptuje prawie każde warunki glebowe i rośnie w różnych warunkach świetlnych. Jako jedyne przytaczane pnącze jest rośliną dwupienną. Ma odmianę żeńską „Diana” i męską „Herkules”. Odmianę żeńską jesienią przyozdabiają atrakcyjne żółto-czerwone owoce. Przyrasta średnio 2 m rocznie, osiągając wysokość ponad 12 metrów. Tam gdzie się dławisz pojawił i gdy stworzono mu choćby minimalne warunki do prawidłowego wzrostu - nigdy nie zawodził. Wiele ładnych zdjęć przedstawiających zarośnięte ekrany w Polsce i Europie przedstawia właśnie dławisz okrągłolistny w roli głównej. Bardzo pewna roślina, mało doceniana, w specyfikacjach pojawiła się stosunkowo niedawno.

Bluszcz pospolity (*Hedera helix*) jest jedynym zimozielonym pnączem występującym bardzo powszechnie w Polsce, chociaż jak wszystkie inne pnącza został do naszego kraju sprowadzony. To roślina, która doskonale rośnie w cieniu i półcieniu, idealna do miejsc z niedoborem światła, rośnie dość wolno, osiągając na poziomie rocznym ok. 1-2 m. Dzięki korzeniom przybyszowym samodzielnie wspina się na każdą chropowatą powierzchnię. Preferuje gleby dość wilgotne. Wychodząc naprzeciw wymaganiom tej rośliny należy starannie dobierać miejsca jej

nasadzenia. Odwdzięczy się zielonym ulistnieniem przez cały rok. Głównym problemem przy nasadzaniu ekranów tą rośliną był fakt, że chęć posiadania całorocznej zieleni powodowała pojawianie się bluszczu na ekspozycji południowej lub południowo-zachodniej, niestety również na skarpach i nasypach. W takich jednak warunkach bluszcz musiał się poddać.

Rdestówka auberta (*Polygonum aubertii*) to najsilniej rosnące pnącze w naszych warunkach klimatycznych. Roczny przyrost wynosi nawet 6 do 10 metrów. Jest rośliną, której popularność w Polsce przypada na ostatnie kilka lat i nie miała możliwości pełnego zaprezentowania swoich możliwości na ekranach akustycznych. Czerpiąc jednak wiedzę praktyczną z Austrii, można jednoznacznie stwierdzić, że jest to wspaniały oręż na froncie „zieleni na ekranach”. W Polsce trzeba jednak wziąć pod uwagę jego nie pełną mrozoodporność i nie stosować go w zimniejszych strefach naszego kraju. Jest to najładniej przewieszająca się przez ekrany roślina, która w dodatku od lipca do końca października ozdobiona jest białymi, gęstymi i drobnymi kwiatami. Idealna do stosowania od strony akustycznej ekranu (wewnętrznej) jak i zewnętrznej. Dla osiągnięcia spektakularnych wyników wzrostu konieczne są dodatkowe podpory z siatki. Dobowe przyrosty pojedynczych pędów w odpowiednich warunkach osiągają wręcz nieprawdopodobne rezultaty - ponad 25 centymetrów.

***

Pojawianie się pnączy na nowobudowanych i już istniejących ekranach akustycznych to zadanie ważne i wciąż aktualne. Poprzez analizę licznych inwestycji można uniknąć wcześniejszych błędów na wszystkich etapach działania, począwszy od projektu poprzez specyfikację, sadzenie, a na pielęgnacji kończąc. Kluczem do sukcesu będzie na pewno precyzja i profesjonalizm na każdym z tych odcinków.

Przemysław Czaja
TECHBUD Kraków

Noise barriers with climbing plants

Article is devoted to climbing plants that grow on the noise barriers mainly in Poland. Analysis and remarks are based on a fifteen-year observation of this subject on many road investmen.

Artykuł przygotowany na V Międzynarodową Konferencję Naukowo-Techniczną „Ochrona środowiska i estetyka a rozwój infrastruktury drogowej” – Zamość, 7-9 września 2011 r., zorganizowanej przez lubelskie oddziały: SITK, GDDKiA, RDOŚ, TUP oraz Politechnikę Lubelską – Katedrę Dróg i Mostów.